

opholdet på en psykiatrisk afdeling opleves, og dermed også for behovet for tvangsanvendelse.

Justitsministeriet foreslår derfor, at psykiatrilovens § 30 i stedet affattes således, at sundhedsministeren kan fastsætte regler om patientindflydelse på psykiatriske afdelinger, jf. lovforslagets § 1, nr. 12. Formålet med en sådan bestemmelse er at give mulighed for administrativt at fastsætte nærmere regler om patientindflydelse. Med udtrykket »patientindflydelse« sigtes i den forbindelse til patientinddragelse i en bredere betydning end den nugældende formaliserede fremgangsmåde med oprettelse af patientråd eller afholdelse af patientmøder. Det forudsættes i øvrigt, at erfaringerne med patientråd og patientmøder indgår ved fastsættelsen af sådanne regler.

12. Tilladelse til udgang m.v. til frihedsberøvede personer

Den gældende psykiatrilov indeholder ingen regler om adgangen til at give udgangstilladelse til frihedsberøvede patienter. Psykiatriloven indeholder således ikke regler om udgangstilladelse til personer, der er frihedsberøvet med hjemmel i psykiatriloven i form af tvangsendlæggelse, tvangstilbageholdelse eller farlighedsdekret.

Psykiatriloven indeholder heller ikke en regulering af adgangen til at give udgangstilladelse til de såkaldte retslege patienter, dvs. personer, hvor grundlaget for opholdet på en psykiatrisk afdeling er en strafferetlig afgørelse, f.eks. en kendelse om mentalobservation efter retsplejelovens § 809, stk. 2, eller en dom til anbringelse i hospital for sindslidende efter straffelovens § 68.

Det bemærkes herved, at den gældende bestemmelse i psykiatrilovens § 42 alene indeholder hjemmel til at fastsætte regler om, i hvilket omfang reglerne i psykiatriloven finder tilsvarende anvendelse på personer, der opholder sig på psykiatrisk afdeling i henhold til en strafferetlig afgørelse. Regler herom er fastsat i Justitsministeriets bekendtgørelse nr. 605 af 23. august 1990. Bestemmelsen indeholder ikke hjemmel til at fastsætte regler om forhold, der ikke er reguleret i psykiatriloven, og som er specifikke for de retslege patienter.

Det forhold, at psykiatriloven ikke indeholder regler om det nævnte spørgsmål, er ikke ensbetydende med, at der ikke kan gives udgangstilladelse til frihedsberøvede patienter.

For så vidt angår personer, der er tvangsendlagt eller tvangstilbageholdt, er det fast antaget, at overlægen kan give tilladelse til udgang. Forslagets bestemmelse i § 10 a om tilbageførsel forudsætter, at

der består en sådan adgang til at give tilladelse til udgang.

For personer, der i henhold til et farlighedsdekret er anbragt på den sikringsafdeling, der er knyttet til Amtshospitalet i Nykøbing Sjælland, antages det, at Justitsministeriet kan give tilladelse til udgang.

Hvad endelig angår de retslege patienter er der bl.a. fastsat nærmere regler i Justitsministeriets cirkulære nr. 227 af 15. november 1977 om meddelelse af friheder m.v. til personer, der i medfør af straffelovens § 68 eller § 69 er dømt til anbringelse i hospital for sindslidende (psykiatrisk sygehus eller sygehusafdeling) eller i institution for åndssvage. Cirkulæret er for tiden under revision.

Justitsministeriet finder ikke, at der er behov for at ændre ved den gældende ordning, hvorefter overlægen kan give tilladelse til udgang til personer, der er tvangsendlagt eller tvangstilbageholdt. Der foreslås derfor ingen ændringer på dette punkt.

For så vidt angår de retslege patienter, finder Justitsministeriet, at der bør tilvejebringes en udtrykkelig lovhjemmel for adgangen til at fastsætte regler om meddelelse af friheder m.v. til denne særlige gruppe af patienter. Med henblik herpå foreslås indsat særlige bemyndigelsesbestemmelser i retsplejeloven og straffeloven. Bestemmelserne gælder ikke kun i forhold til retslege patienter, der opholder sig på psykiatriske afdelinger, men også i forhold til personer, der efter en straffedom eller strafferetlig kendelse skal opholde sig på institutioner inden for det sociale område, herunder institutioner for personer med vidtgående psykiske handicap. Der henvises til forslaget § 2, nr. 4 og 5, om nye bestemmelser i retsplejelovens § 765, stk. 5, og § 811, stk. 2, og til forslaget § 3 vedrørende en ny bestemmelse i straffelovens § 73 a.

Endvidere foreslås som psykiatrilovens § 41 a indsat en særlig bemyndigelsesbestemmelse, hvorefter justitsministerien kan fastsætte regler om adgangen til at meddele tilladelse til udgang m.v. til personer, der er anbragt i sikringsafdelingen i henhold til et farlighedsdekret. Der henvises til lovforslagets § 1, nr. 16.

13. Lovforslagets økonomiske og administrative konsekvenser m.v.

Forslaget om forenkling af klageordningen, således at alle klager over brugen af tvang, herunder tvangsendlæggelse og tvangstilbageholdelse, i 1. instans indbringes for patientklagenævnet, indebærer, at patientklagenævnene vil skulle behandle et yderligere antal klagesager. Skønnet over dette antal er behæftet med betydelig usikkerhed, bl.a. fordi omfanget af tvangsanvendelsen, klagefrekvensen og antal-